

לאחר תקופה ארוכה בה התחבטנו בשאלה כיצד ניתן להביא את נושא התחממות כדור הארץ לידי מודעות בכל עסק ובכל בית, בימים אלו משיקה חברת אליסיום – סחר והשקעות בפחמן בע"מ, חברה אחת לאסיף אסטרטגיות, את הפחמנומטר העברי הראשון (<http://www.elysium.co.il/carbonmeter.html>).

הפחמנומטר הוא מחשבון אינטרנטי אשר מאפשר לכל אדם, עסק וארגון להעריך את תרומתו לשינויי האקלים והתחממות כדור הארץ. בנוסף, מספק המחשבון מידע כיצד לצמצם את השפעתנו ומאפשר רכישה של זכויות לצמצום פליטות, שיקזזו את התרומה היחסית לאפקט החממה ולשינויי האקלים.

בשלב ראשון, הושק פחמנומטר לעסקים לצורך הערכת ההשפעות הקשורה בצריכת חשמל, נסיעה בכלי רכב, תעופה, חימום ובישול. כמו כן מחושבות הפליטות של גזי חממה הנוצרים משפכים ומפסולת. בעתיד הקרוב יושקו גם מחשבוני לשימוש אישי – בשיתוף עם עמותת אדם טבע ודין, מחשבון לקיזוז ההשפעות של אירועים מיוחדים, דוגמת חתונות, כנסים ומסיבות ומחשבון לרשויות מקומיות.

בנוסף, השלימה אליסיום את תהליך הרישום באו"ם, במסגרת אמנת האקלים ופרוטוקול קיוטו, של מיזם לניצול פסולת גזם להפקת קיטור במפעל גלעם (עמוד 5).

בואו להתקזז עם הפחמנומטר העברי הראשון של אליסיום!

חג אביב שמח!

תוכן הענינים

- 2 סביבה וחברה.....עמוד 2
- 3 תחבורה ותעופה.....עמוד 3
- 4 מוצרים, מגמות ותהליכים.....עמוד 4
- 5 גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים .. עמוד 5
- 6 מחויבות, שקיפות ודיווח עמוד 6
- 7 חקיקה ופסקי דיןעמוד 7

ארועים סביבתיים בחודש הקרוב

26/03/07 - יום עיון בנושא איטום מאצרות

בית הספר למדעי הנפט והאנרגיה, רמת אביב

28/03/07 - העיר כסביבה - יום העיון השנתי לחינוך

סביבתי במערכת החינוך

מכללת סמינר הקיבוצים

אסיף-אסטרטגיות בע"מ עוסקת ביזמות ופיתוח עסקי המטמיעים מחויבות לסביבה וערכים חברתיים. אנו מתמחים בבניית אסטרטגיה ובתהליכים ייחודיים בהם טרם התגבשה תורה סביבתית-עסקית סדורה: בניהול סביבתי, בבניית שקיפות, דיווח ודיאלוג ציבורי, בבדיקת טכנולוגיות והשקעות ובהכוונת מחקר, פיתוח מוצרים ושירותים ובשיווק "ירוק".

בין לקוחותינו נמנים: אגד, נשר תעשיות מלט ישראלים, דן – תחבורה ציבורית, כיל מוצרים תעשייתיים, מעבדות שרון, משרד התשתיות הלאומיות, המשרד לאיכות הסביבה ואחרים.

פרטים נוספים באתר אסיף-אסטרטגיות בע"מ: <http://www.assifstrategies.com/>

עריכה : לימור ספקטורובסקי

גזים רעילים מהקרקע וממי התהום, שמתרכזים במרתפים ובחניונים תת-קרקעיים.

<http://news.walla.co.il/?w=5/1058607>

המזבלה היחידה של אתונה התמלאה והעיר טובעת בזבל

בתחילת ינואר התמלאה המזבלה היחידה של אתונה עד אפס מקום, ומאז סובלת העיר ממשבר אשפה. המצב הוקל מעט באמצע ינואר, כשהרשויות החלו לאסוף את האשפה למזבלה זמנית שהייתה, למעשה, הרחבה של המזבלה הישנה. אולם כעת גם זו עולה על גדותיה, והאשפה מושלכת באתר חדש שהוקם בצמוד אליה.

הרשויות נאלצו להתאמץ כדי למצוא מקום ל-6,000 טונות אשפה שמייצרים ארבעה מיליון תושבי העיר מדי יום. המזבלה, המשתרעת על שטח של יותר מאלף דונם, הינה הגדולה באירופה.

האתר מפר את הוראות האיחוד האירופי שמיועדות להקטין את נפח האשפה במזבלות, והתרחשו בו בעבר שריפות ומפולות. לפי מחקר חדש שנערך באוניברסיטת אתונה, המשקעים של המזבלה חדרו לעומק של יותר מ-90 מטרים, זיהמו את האדמה לאורך החוף ואת המים במפרץ הסמוך. גם בישראל קיימת בעיית קרקע להטמנה וקיים חשש שאם לא ימצאו בזמן הקרוב פתרונות חלופיים להטמנה, ישראל עלולה למצוא את עצמה במצב דומה תוך שנים לא רבות.

<http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?itemNo=827663&contrassID=2&subContrassID=16&sbSubContrassID=0>

ובסין מנסים להקדים תרופה למכה: לווים מהבנק העולמי 147 מיליון דולר למתקני טיפול בפסולת-
<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/40598/story.htm>

הזבל נערם ברחובות אתונה (תצלום: רויטרס)

הקשר בין זיהום אויר בחלקיקים למחלות לב בנשים

זיהום אויר עלול לתרום להתפתחות מחלות לב ושבע בנשים מבוגרות – כך לפי מחקר חדש שנערך באוניברסיטת וושינגטון שבסיאטל. המחקר נערך בקרב 66,000 נשים בגילאי 50 ומעלה ברחבי ארה"ב ובחן את הקשר בין חשיפה לזיהום אויר חלקיקי לבין מחלות לב. הממצאים מראים כי כ-10 מיקרוגרם ב"מ"ק אויר, סיכון האשה למות ממחלת לב עולה ב-76%. החלקיקים שנבדקו הם חלקיקים עדינים שמקורם בשריפת דלקים פוסיליים.

הסיבה לכך שהחלקיקים מעלים את הסיכון אינה ברורה לחלוטין. מדענים חושדים כי החלקיקים גורמים לדלקת בכלי הדם ובריאות, ותורמים להצטברות שומנים שסותמים את העורקים.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/40105/story.htm>

גוש דן: התגלו 156 מוקדי זיהום מים פוטנציאליים

כאשר התברר לפני שש שנים לאנשי רשות המים, שבאתר בו פעל בעבר מפעל "מגן" של התעשייה הצבאית בדרך השלום על גבול תל אביב וגבעתיים, קיים זיהום חמור של מי תהום – הם סברו שמדובר בבעיה נקודתית בלבד. אך מחקר שבדק את זיהומי המים באזור גוש דן והושלם לאחרונה, גילה שמדובר בבעיה רחבת היקף המשתרעת על אזורים נרחבים. חוקרי הרשות איתרו 156 מוקדי זיהום פוטנציאליים, כשביותר מעשרה מהם כבר נמצא זיהום, שעלול לסכן את תושבי הערים המתגוררים בקרבת המוקדים. הטיפול בבעיה מצריך התקנת אמצעי מיגון מיוחדים בבתים.

מקורות זיהום הפוטנציאליים כוללים בין השאר מפעלים לייצור מתכת, ארבעה מפעלים של תע"ש, מפעלי דבק, תרופות, אלקטרוניקה ומכסות לניקוי יבש. ברוב המכריע של מפעלים אלו, שרבים מהם כבר לא קיימים כיום, לא היו מתקנים לטיפול בחומרים מסוכנים, וכמויות גדולות מהם נשפכו לבורות וחלחלו לקרקע ולמי התהום.

אנשי רשות המים, ביחד עם חוקרים מאוניברסיטת בן גוריון והמנהל למחקר חקלאי בבית דגן, מיפו את מוקדי זיהום מי התהום לפי בדיקות שגרתיות של בארות מים, קידוחי מחקר ועל ידי איתור מרכזי פעילות תעשייתית בעבר ובהווה. המחקר חשף שאחת הסכנות בזיהום מי התהום היא התפשטות

החוקים החדשים של האיחוד האירופי – עידוד לכלי רכב ירוקים

תוכניות האיחוד האירופי לחייב את תעשיית הרכב בהפחתת גזי החממה הנפלטים מכלי הרכב שהם מייצרים בכחמישית עשויה להביא לביקושים גוברים לרכבי דיזל היברידיים ולכלי רכב מונעים בתאי דלק, שהם כיום יקרים במידה ניכרת מכלי רכב אחרים ולכן הרבה פחות מבוקשים.

מומחים בתעשייה מעריכים כי העלות של עמידה בחוקים החדשים – כמו עלויות פיתוח טכנולוגיות לייעול מנועים – יכולה להוסיף מאות ואף אלפי יורו למחירי כלי הרכב המונעים באופן קונבנציונאלי. רכבי דיזל היברידיים, אשר מורידים את את צריכת הדלק באמצעות קישור מנוע דיזל רגיל למנוע חשמלי וסוללות כך שבמהירות נמוכות ניתן לנסוע על כח חשמלי בלבד, עשויים להגיע למחיר שכבר אינו כה גבוה ביחס לשוק.

באשר לכלי רכב מונעים בתאי דלק – דיימלרקרייזלר, אשר מובילה את השוק בתחום עם כ-100 כלי רכב מסוג זה שנמצאים בשלבי בחינה שונים, מעריכה כי כלי רכב אלו יתחילו להימכר בין 2012 ל-2015 במספרים מוגבלים. גם לשוק זה תינתן דחיפה קדימה אם מחירי כלי רכב סטנדרטיים יעלו בעקבות החוקים החדשים.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/40213/story.htm>

סאב מציגה – מכונת 100% צמחונית

יצרנית הרכב השוודית סאב מציגה בימים אלו את מכונת התצוגה החדשה שלהם: ביו-פאואר 100. מדובר במכונת הצורכת ביואתנול, דלק המיוצר מגידולי ירקות ללא שימוש בנפט. לדברי סאב, מדובר בפעם ראשונה בה מנוע בנזין שגרתי מוסב לתצרוכת של דלק ירקות בלבד. עד עתה עמד יחס הירקות-בנזין על עד 85% ביואתנול ו-15% בנזין, כפי שמשווק במספר מכונות של היצרנית ודגמים מתחרים. המכונת החדשה תוכננה כך שתצרוך 100% דלק ירקות, מה שיספר עוד יותר את התרומה שלה להפחתת זיהום האוויר. באשר לייצור סדרתי, בסאב לא שוללים זאת על הסף. נכון לעתה אין תוכנית מוגדרת (וגם תחנות תדלוק של 100% ביואתנול אין בנמצא), אך השוודים מקווים לראות מכונת דומה באולמות התצוגה בשנים הקרובות.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3367831,00.html>

רכבת "מחשמלת" - איכות חיים או סכנת חיים?

בשנים האחרונות עובדת רכבת ישראל על תוכנית שתביא את כלי התחבורה למהירויות ואיכויות נסיעה מתקדמות - מיזם חישימו לרכבת.

לפי התוכנית, קווי מתח יימתחו מעל כ-400 ק"מ של מסילה. המיזם השאפתני מעורר סימני שאלה וחששות בקרב אנשי המשרד להגנת הסביבה. גורם מרכזי במשרד סבור כי התוכנית החדשה של הרכבת מהווה סיכון רב לאוכלוסייה: "אספקת חשמל לרכבת תיצור שדה מגנטי. הציבור יהיה חשוף לשדה, שהוא גורם אפשרי למחלת הסרטן. מוטלת עלינו החובה לבדוק אם יש הצדקה לכל הפעולות האלה". במשרד אף טענו כי הרכבת תהווה מוקד רעש באזורים בהם תיסע, וכבלי החשמל בהן תיעזר עלולים לגרום לנזק גופני קשה. בנוסף, החידוש ימנע מעבר של בעלי חיים משני צדי המסילה. ראש אגף קרינה במשרד להגנת הסביבה, ד"ר סטיליאן גלברד, טוען אף הוא כי קווי המתח שיוקמו בפרוייקט הרכבת יפלטו קרינה חזקה מדי, ויצרו שדה מגנטי מסוכן במרחק של כ-130 מ' מכל צד של המסילה.

בתגובה לטענות שהעלה המשרד להגנת הסביבה, אמרו בוועדה לתשתיות לאומיות כי נערך מחקר על ההשפעה הסביבתית שתהיה למיזם, וכי התוכנית עודה בהכנה. לדברי הוועדה, נציגי המשרד הם שותפים מלאים בתכנון הפרוייקט.

<http://glz.msn.co.il/glz/news/nachon/3F1458BB4DCE4DEFB7CDEC05B076CA47.htm>

איטליה – יום ללא כלי רכב

ערים רבות בצפון איטליה אסרו כניסת כלי רכב לשטחם למשך כמה שעות במהלך פברואר, בניסיון להיאבק בזיהום האוויר הגובר. אורך האיסור השתנה בין אזור אחד למשנהו, אך ברוב האזורים הוא נמשך בין 6 ל-12 שעות. לומברדי, שכוללת את מילאנו, אסרה כניסת כלי רכב, מלבד כאלו שהם בעלי רמת פליטות נמוכה, בין 8 בבוקר ל-8 בערב. שבוע לפני כן התקיים ברומא איסור דומה. שר הסביבה האיטלקי אמר כי היוזמה היא "התחלה יעילה, אך לא מספיקה". הוא אמר כי כמעט בכל ערי איטליה ישנו ממוצע של 500 כלי רכב לכל 1,000 תושבים ושרומא ישנם 732 כלי רכב לכל 1,000 תושבים.

<http://www.enn.com/today.html?id=12285>

מוצרים, מגמות ותהליכים

תת קרקעי הנמצא מחוץ לשכונה. שם תעבור הפסולת דחיסה ותשלח לאתר שריפה והטמנה.

<http://news.walla.co.il/?w=/5/1058978>

ניהול סביבתי בלימודי מנהל עסקים

במכון הוודי לניהול, בלוקנאו (Lucknow) החליטו לשלב בקורסים של לימודי מנהל העסקים (MBA) קורסים לניהול סביבתי עסקי ולימודים על שווקי הפחמן. הקורסים נועדו לתת לסטודנטים המנהלים לעתיד כלים להבנת מורכבות שווקים אלו והפוטנציאל הטמון בהם.

במכון אומרים כי מומחים מאמינים שהודו יכולה לייצר בשנה אחרת הפחתת פליטה של שווה ערך ל-248 מיליוני טונות של פחמן דו-חמצני. באופן זה יכולה הודו להרוויח סביב 2 מיליארד דולר במסגרת מנגנון הפיתוח הנקי (CDM). עם זאת, כיום מהווה הודו רק 13.72% מהשוק העולמי של ה-CDM. "לחברות הודיות פוטנציאל אדיר לצמיחה במסגרת מנגנון זה, לכן זה חיוני שמנהלי העתיד יהיו ערים לכך" אמר פרופסור במכון.

מעבר לנושא שוק הפחמן, הקורסים יעסקו גם בניהול פרואקטיבי לצמצום השפעות החברה על הסביבה ובאסטרטגיות לניהול אחריות חברתית וסביבתית.

http://economictimes.indiatimes.com/Green_technology_find_s_its_way_to_MBA_curriculum/articleshow/1581484.cms

בפילדלפיה רוצים לעבור למדרכות מגומי

ג'ים קני, חבר מועצת העיר בפילדלפיה הביא לבחינת המועצה רעיון לסלילת מדרכות העיר מגומי. קני העלה כמה רעיונות לפרויקטים סביבתיים בעיר, שאחד מהם הוא שימוש בגומי למדרכות. הוא אומר שמדרכות גומי עשויות מצמיגים משומשים וכך ישנו שימוש לצמיגים אלו במקום שייזרקו או יישרפו וגם, לדבריו, מדרכות אלו מחזיקות מעמד זמן רב יותר ואינן נסדקות.

קני הוסיף כי מדרכות אלו מפחיתות את מספר תאונות המעידה וכך יכולות גם למנוע את התביעות אשר מוגשות כנגד הרשויות בעקבות מעידות כאלו.

<http://www.pantagraph.com/articles/2007/02/07/wtf/doc45c7b8a0b62fd181837156.txt>

הארגונים הירוקים בישראל – משנים טקטיקה

המסקנה הבולטת ביותר מביטולה של תוכנית ספדיה היא שמאבק הגופים הירוקים, הכוללים את החברה להגנת הטבע ועוד, ביסס באופן פורמאלי ובהצלחה את המדיניות ה"לא ירוקה" שהם בחרו. כדי להגשים את האסטרטגיה הירוקה והמקודשת, הם למדו לאמץ טקטיקה שכבר לא מתמקדת בטיעונים סביבתיים נטו, אלא מגייסת שיקולים מכל הקשת התכנונית: כלכליים, תחבורתיים, חברתיים ואפילו דמוגרפיים.

הכותרות בכלי התקשורת שליוו את החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבנייה לבטל החודש את תוכנית ספדיה, לא שכחו לציין ש"הירוקים" הם שניצחו במערכה. אלא שהטיעונים שהביאו לביטול התוכנית היו בסופו של דבר דווקא הטיעונים החברתיים, התחבורתיים ועוד, שבמרכזם החשש מהחלשת מרכז העיר.

אין ספק שאחד הגורמים המשמעותיים ביותר בהחלטה על ביטול התוכנית היה דו"ח עתודות קרקע לגבי מספר יחידות הדיור שניתן לבנות בתוך העיר במקום בנייה במערה, שהכין חוקר מטעם המועצה הארצית. הדו"ח - גם אם לא התקבל במדויק, היה זה שעורר את הוויכוח והטה את הכף, בשם הטיעונים החברתיים שחששו לעתידה של ירושלים, ולא דווקא של ההרים שמסביב לה. לאור זאת, ועל רקע ההצלחה הגדולה והמפתיעה של הארגונים הירוקים, התחדדה לפתע השאלה האם מאבקים ירוקים "נטו", כאלה שמתמקדים בטיעון הסביבתי בלבד, אכן מסוגלים לבדם לנצח מאבקים בתוכניות בנייה גדולות. הכתבה בוחנת את שאלה זאת.

<http://www.globes.co.il/serve/globes/docview.asp?QUID=1056,U1173708240486&ID=&did=1000186287>

הקץ להורדת הזבל

אלפי המשפחות שיעברו להתגורר בשכונה הירוקה של יבנה שנמצאת עכשיו בבניה, לא יצטרכו יותר להוריד את הזבל, או להתווכח עם בני המשפחה מי יבצע את המטלה המעיקה, ואף לא להתמודד עם חתולים שקופצים מפחי אשפה. כל זאת בזכות מערכת ייחודית אשר תפעל ב-2,900 יחידות הדיור בשכונה.

המערכת, הנשלטת על ידי מחשב על וחדר בקרה פועלת באמצעות ואקום, ובה כל דירה מחוברת למערכת צינורות תת קרקעית. האשפה "הרטובה" (מצרכי מזון וכו') מושלכת לצינור כחול, ואילו האשפה "היבשה" (קרטונים, בקבוקים וכו') מושלכת לצינור אדום. משם נשאב הזבל למאגר

גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים

מוציאים את נורות הליבון משימוש

אוסטרליה עומדת להיות המדינה הראשונה בעולם שתאסור שימוש בנורות ליבון בניסיון לצמצם פליטות גזי חממה. ממשלת אוסטרליה הודיעה כי תוציא נורות אלו משימוש באופן הדרגתי בשלוש השנים הבאות והן יוחלפו בנורות פלורוסנט חסכוניות יותר. בממשלה הבטיחו כי עד 2009 לא ניתן יהיה לרכוש נורות ליבון מכיוון שהן לא יעמדו בדרישות האנרגיה. הציפייה היא שמהלך זה יעזור לקזז 800,000 טונות של פליטות פחמן דו-חמצני מסך פליטות גזי החממה של אוסטרליה עד 2012 וגם יתרום לקיצוץ עלויות ההארה של משקי בית פרטיים ב-66%. גם ברוסיה החלו בקמפיין לצמצום השימוש בנורות הליבון ומעבר לנורות חסכוניות. בניגוד לאוסטרליה, ברוסיה מצהירים שהצעד נעשה לא כתרומה לסביבה אלא מסיבה מעשית ביותר – החשש שאם הרוסים ימשיכו בדרכם הבלתי נכונה, בקרוב לא יהיה לרוסיה מספיק דלק. "זה רק עניין של שימור מאגרי האנרגיה, אין לכך קשר לסביבה", אומר ראש המכון הרוסי ליעילות אנרגטית.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/40429/story.htm>

<http://www.enn.com/greenb.html?id=1320>

הולנד נערכת להצפה הגדולה

בעקבות הדיווחים על ההתחממות הגלובלית, הגורמת לעליית מפלס הים ומסכנת את ערי החוף בעולם, הודיעו מהנדסים הולנדים כי הם שוקלים לבנות איים מלאכותיים בסמוך לחוף הצפוני של המדינה. למעלה משני שלישים מאוכלוסיית הולנד, המונה כ-16 מיליון בני אדם, חיים מתחת לגובה פני הים. מקבלי ההחלטות במדינה העריכו כי במידה ומגמת ההתחממות הנוכחית תמשיך, צפוי גובה פני הים לעלות בכ-80 סנטימטרים במאה השנים הבאות. מדובר בעלייה משמעותית, החושפת את הערים הסמוכות לחופים לסכנת קיום ממשית. אחת האסטרטגיות שבוחנת הולנד להגנה על האזרחים והערים כוללת הקמה של שרשרת איים, שיחסמו את הגלים הגבוהים וימנעו מהמים להכות בערים. כמות גדולה של חול, שתועבר מאיזור החוף, תוצב בנקודות אסטרטגיות בתוך הים, וייצרו מעין דיונות תת-ימיות שיבלמו את תנועת המים ויקטינו את הסכנה לערי החוף. אפשרות נוספת שבדקים בהולנד, כוללת הקמה של 'סוללות חול', שיגנו על קו החוף מפני גלים גבוהים ותמנעו מהמים להגיע פנימה אל תוך הערים.

<http://www.ynet.co.il/articles/1,7340,L-3362251,00.html>

הצלחה נוספת לאליסיום- פרויקט הפחתת פליטות גזי חממה במפעל גלעם נרשם באו"ם

חברת אליסיום סחר והשקעות בפחמן בע"מ, סיימה בהצלחה את הליך הרישום באו"ם של פרויקט נוסף להפחתת פליטות גזי חממה תחת מנגנון הפיתוח הנקי (CDM). ביום שישי ה-9 למרץ, נרשם באו"ם פרויקט הביומסה של חברת GNRy במפעל גלעם. במסגרת הפרויקט, התקינה חברת GNRy דודים לייצור קיטור המוסקים בעזרת פסולת גזם בשטח המפעל. הקיטור שמיוצר בדודים אלה מחליף קיטור שהופק בעבר בעזרת שריפת מזוט. שימוש בביומסה שמקורה בפסולת לצורך ייצור אנרגיה, מוגדר תחת מנגנון הפיתוח הנקי כאנרגיה מתחדשת, ולכן תרומתו לפליטות גזי חממה מוגדרת כאפס. הפחתת הפליטות כתוצאה מהמעבר ממזוט לביומסה מוערכת בכ-27,000 טון שווה ערך פחמן דו חמצני בשנה. יתרון סביבתי חשוב נוסף של הפרויקט הוא ניצול יעיל של כ-30,000 טון גזם בשנה במקום העברתו להטמנה. פרויקט זה מצטרף לפרויקט שדרוג חוות הרוח ברמת הגולן אותו הביאה אליסיום לאישור לפני כחודש, ומתוכנן להביא להפחתת פליטות של כ-39,000 טון שווה ערך פחמן דו חמצני בשנה. ימסו כולם בתוך פחות מ-100 שנה.

www.elysium.co.il

גרמניה תקזז השפעות סביבתיות של טיסות חברי הממשלה

ממשלת גרמניה מצטרפת לטרנד האחרון של חברות ופרטים לקזז את השפעותיהם על הסביבה. כל הפליטות שיווצרו כתוצאה מטיסות ונסיעות בכלי רכב של עובדי ושירי הממשלה יקוזזו מעתה והלאה. קיזוז השפעות הפחמן הוא מהלך במסגרתו מועבר סכום כסף לטובת פרויקטים סביבתיים, כמו בניית חוות רוח, במטרה לפצות על פליטות גזי חממה שנפלטו על ידי פרט או חברה. (גם בישראל זה אפשרי כעת ב- <http://www.elysium.co.il/carbonmeter.html>). לדברי המשרד הגרמני לסביבה התוכנית תעלה לגרמניה 4-5 מיליון דולר וסכום זה יחושב בתקציב שנת 2008. גרמניה היא המדינה המזהמת ביותר באירופה ויש לה היסטוריה של הגנה על התעשיות הכבדות כנגד חקיקה ירוקה. בתקופה האחרונה התנגדה גם לחקיקה של האיחוד האירופי להגבלת הפליטות בתעשיית הרכב.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/40606/story.htm>

מחויבות, שקיפות ודיווח

רווח: 25 מיליארד דולר; נזק סביבתי: 20 מיליארד דולר

ענקית הנפט הבריטית-הולנדית רויאל דאץ-של דיווחה על רווח שיא שנתי של יותר מ-25 מיליארד דולר, זינוק של 21% לעומת השנה הקודמת. דו"ח של ארגון איכות הסביבה "ידידי כדור הארץ", אשר יצא במקביל לפרסום תוצאותיה הכספיות של רויאל דאץ-של, העריך כי הנזק הסביבתי והחברתי שגרמו קידוחי הנפט של החברה ברחבי העולם מסתכם בלפחות 20 מיליארד דולר. פעילות החברה גרמה לנזקים בשורה ארוכה של מדינות, אך הפגיעה הקשה ביותר נגרמה לאזור הדלתא של נהר הניז'ר בניגריה, מבוך של נהרות ונחלים שמהווה את אחד מאזורי עצי המנגרובה הגדולים האחרונים בעולם, אשר ממנו הספיקה לשאוב רויאל דאץ-של נפט בשווי של כ-30 מיליארד דולר מאז שנות ה-50. כמות הנפט שדלפה ממתקנים של החברה באזור הדלתא של נהר הניז'ר באותה התקופה הסתכמה ב-13 מיליון חביות - פי 50 מהכמות שדלפה באסון מכלית הנפט אקסון ואלדז מול חופי אלסקה בשנת 1989 - במהלך 50 השנים האחרונות. דו"ח של ארגון שימור הסביבה WWF, שפורסם באחרונה, העריך את הנזק שגורמות דליפות נפט בניגריה ב-10 מיליון דולר ביום. בשנה שעברה, אף הורה בית המשפט העליון של ניגריה לרויאל דאץ-של לשלם לשבטים בדלתא של נהר הניז'ר פיצויים בסך 1.5 מיליארד דולר בגין זיהום מקורות מים ואדמות באזור.

http://www.themarker.com/tmc/article.jhtml?log=tag&ElementId=nh20070201_03

לקוחות איקאה בארה"ב ישלמו על שקיות פלסטיק

איקאה החליטה לגבות מלקוחותיה בארה"ב 5 סנט על כל שקית פלסטיק במטרה לצמצם את הכמות האדירה של 100 מיליארד שקיות הפלסטיק שנזרקות כל שנה בארה"ב. במקביל הורידה הרשת את מחירי השקיות הרב-פעמיות מ-99 ל-59 סנט. איקאה היא הראשונה לנקוט בצעד כזה בארה"ב. במדינות אחרות כמו אירלנד, אוסטרליה ורואנדה, הדאגה לזיהום הנגרם מהשקיות כבר הביא לחקיקת חוקים בנושא. בטייוואן הצליחו להוריד ב-80% את השימוש בשקיות אלו לאחר שחננויות החלו לגבות כסף בעבורן.

נכון להיום מספקת איקאה כ-70 מיליון שקיות חינום ללקוחותיה בארה"ב; בחברה מצפים שהשימוש בשקיות יצומצם בחצי בשנה הראשונה ושבסופו של דבר יצא משימוש.

<http://www.msnbc.msn.com/id/17261826>

"מגן דוד ירוק" – לא ירוק ולא יער

תו "מגן דוד ירוק" המוטבע על גבי מוצרים שונים תחת הכותרת "מגן הסביבה", ומתיימר לאותת לצרכן כי המוצר ידידותי לסביבה, הוא כפי הנראה חסר משמעות, כך עולה מתחקיר TheMarker בשיתוף עם ד"ר שמוליק בכר, מומחה לדיני צרכנות מהמרכז האקדמי פרס. מעדויות שהגיעו ל-TheMarker עולה החשד שהתנאי היחיד לקבלת הסימן הוא תשלום כספי.

מוטי סלע, ראש אגף תעשיות ורישוי עסקים במשרד להגנת הסביבה, אמר ל-TheMarker באופן נחרץ כי "אין מאחורי העמותה הזו כלום, אין לה שום קשר ויפוי כוח מהמשרד להגנת הסביבה או מכוון התקנים, ואין לה סמכות להעניק שום תו או אישור שמעיד על ידידותיות לסביבה. התו היחיד שהוא חוקי ומקובל על מדינת ישראל הוא התו הירוק של מכוון התקנים".

באחרונה אף החליטו במשרד להגנת הסביבה, מכוון התקנים ובהתאחדות התעשיינים להיאבק בתו ובקורב יופץ בקרב חברי ההתאחדות מכתב אזהרה הקובע כי "התו אינו מוכר על ידי אף גורם... וניתן ללא חוות דעת של גורם רשמי". לדברי סלע, העניין אף הועבר לטיפול היועצים המשפטיים של המשרד ושל מכוון התקנים.

<http://news.walla.co.il/?w=5/1058262>

דרישה בסין: להפוך אחריות חברתית של עסקים לחובה

שיווי צ'נג, חבר בכיר במפלגה הקומוניסטית בסין אמר כי על המחוקקים לקבוע דרישה בחוק לעסקים שתגרום להם לקחת ברצינות את נושא האחריות החברתית (corporate social responsibility- CSR).

צ'נג תקף את החברות אשר רודפות בעיוורון אחר רווח ותוך כדי כך שוכחות ממחויבויותיהם הסביבתיות והחברתיות ובמסגרת זו דיבר על הצורך בחקיקה לצורך אכיפת סטנדרטים אתיים בעסקים. הוא אמר שכמו מדינות אחרות, גם סין אינה יכולה לסבול עוד את המצב הנוכחי. צ'נג נתן דוגמאות למפעלים שמזרימים מזהמים ללא הגבלה, חברות מזון אשר משתמשות במרכיבים זולים ולא בטוחים וחברות כרייה אשר מפעילות לחץ על עובדים לעבוד במכרות לא בטוחים. לטענתו, התנהגות עסקית מסוג זה מונעת מעסקים מקומיים להתרחב אל מחוץ לסיין.

http://www.edie.net/news/news_story.asp?id=12537

חקיקה ופסקי דין

הסוף לאירועים על חוף הים

הוועדה לשמירה על הסביבה החופית (הולחו"ף) במשרד הפנים פרסמה הנחיות חדשות לפיהן קיום אירועים פרטיים בחופים מנוגד לקריטריונים, ואילו אירועים ציבוריים יהיו חייבים לעמוד בקריטריונים ברורים על מנת לקבל אישור לכך. המסמך נשלח ליושבי ראש ועדות מחוזיות, יושבי ראש ועדות מקומיות, ראשי רשויות מקומיות לאורך החוף ומתכנני ומהנדסי ועדות.

בין השאר נאמר במסמך: "החוף, בהיותו משאב ציבורי, ראוי שהשימוש בו, כמו גם האירועים המתקיימים בו, יהיו פתוחים לציבור הרחב באופן מלא ושוויוני. בקשה אשר אינה מאפשרת את כניסתו של הקהל הרחב למקום, ואת השתתפותו של הקהל באירוע, אפילו תמורת תשלום (כלומר, קיום אירוע פרטי בעל רשימת מוזמנים סגורה וכלל הציבור אינו מוזמן לאירוע), נוגד את מדיניות הוועדה".

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3364151,00.html>

ענף הספנות עומד למשפט

בפאריס נפתח בפברואר משפטה של ענקית הנפט הצרפתית טוטאל, הנתבעת בגין אחד האסונות הסביבתיים הקשים ביותר שידעה צרפת מעולם. התבקעות מיכלית הנפט אריקה מול חופי בריטני ב-12 בדצמבר 1999 גרמה לדליפת כ-20,000 טון נפט לאוקיינוס האטלנטי. האירוע, אשר יש המכנים אותו "אסון אקסון ואלדז הצרפתי", גרם לזיהום קשה של רצועת חוף בת 400 קילומטרים ולמותן של כמיליון ציפורי ים.

רשימת התובעים במשפטה של טוטאל ארוכה. לפחות 70 גופים, החל מארגונים ירוקים וכלה במועצות אזוריות תובעים מטוטאל פיצויים בגין הדליפה, שנזקיה מוערכים בכמיליארד יורו (1.3 מיליארד דולר). ממשלת צרפת, אשר נמנית אף היא על התובעים, תובעת לבדה פיצויים של יותר מ-150 מיליון יורו.

טוטאל, מחברות הנפט הגדולות בעולם, מואשמת בזיהום הסביבה, וחמור אף יותר - בכך שהשתמשה בידועין במיכלית מיושנת (שלא עמדה אפילו בתקני הבטיחות של החברה עצמה) כדי לחסוך בעלויות, מתוך הנחה כי במקרה של התבקעות המיכלית לא תידרש החברה לשאת באחריות.

http://world.themarket.com/tmc/article.jhtml?ElementId=nh20070215_781112

הדוח על התחממות כדה"א עשוי לעורר תביעות

דוח של האיחוד האירופי קובע כי הדוח אשר הראה שהפעילות האנושית אחראית להתחממות כדור הארץ עשוי לעורר תביעות רבות נגד תעשיות מזמהות.

"אנחנו נכנסים לעידן חדש", אומר אודלי שפרד, שותף בחברת עו"ד בריטית. לדבריו, האחראים המרכזיים לפליטת גזי חממה לא יוכלו יותר לטעון שלא היו מודעים לסיכונים לאחר שטובי חוקרי האקלים בעולם הצהירו שניתן לומר בוודאות של 90% כי הפעילות האנושית היא האחראית להתחממות כדור הארץ מאז 1950. עד עתה עמדה רמת הודאות של החוקרים על 66% אבל כעת "מי שימשיך בעסקיו כרגיל עשוי להיות מואשם ברשלנות בעתיד", אומר שפרד.

עם זאת, בתביעות אלו עשויה להיווצר בעיה שכן קשה יהיה לכמת איזה אחוז מכל נזק שיטען הוא באשמת מפעל מסוים או מדינה מסוימת.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/40165/story.htm>

עתירה: לפנות את הר הפלדה בעכו

עמותת "אדם טבע ודין" עתרה לבג"צ בדרישה לטפל באופן מיידי בהר הפסולת שבקריית הפלדה בעכו - מפגע סביבתי חמור המכיל מתכות רעילות. לטענת העמותה, אתר הפסולת מהווה סכנה בריאותית ממשית לתושבי הקריות, כמו גם לזיהום הקרקע ומי התהום.

בעתירה הגדישה העמותה את המחדל המתמשך של משרדי הממשלה בטיפול במפגע הסביבתי. "בשנת 2001 קיבלה הממשלה החלטה להעניק סיוע כספי לקריית הפלדה לצורך פינוי וסילוק הר הפסולת המסוכנת. החלטת הממשלה קבעה כי משרד האוצר יקצה כספים לסילוק הר הפסולת ולניקוי המתחם, וכי כספים אלו ישולמו מכספי התוכנית לפיתוח אזורי תעשייה של משרד התמ"ת.

"לפני כשנה הגיעו המשרדים פעם נוספת להסכמה לעניין הצורך ביישומה המיידי של ההחלטה, אולם החלטה זו לא יושמה מעולם, וזאת עקב מחלוקות שונות ומשונות שנתגלעו בין המשרדים ומנעו את יישומה. בכך, מתנהלים משרדי הממשלה בעניין בעצלותיים, משל אין המדובר במפגע חמור הפוגע בבריאותם של מאות אלפי תושבי האיזור".

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/546/056.html>